

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea hotărârii Guvernului nr.128/2014 privind platforma tehnologică guvernamentală comună (MCloud)

1. Denumirea autorului proiectului

Proiectul hotărârii Guvernului este elaborat de către Viceprim-ministrul pentru digitalizare, cu suportul Instituției publice „Agenția de Guvernare Electronică” și Instituției publice „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

• Hibridizarea platformei MCloud

Lansată în februarie 2013, platforma tehnologică guvernamentală comună (MCloud) (în continuare – platforma MCloud) reprezintă un sistem de cloud privat al guvernului și este folosită în prezent de majoritatea entităților din sectorul public. Prin implementarea platformei MCloud, Guvernul a introdus *de facto* politica „doar în MCloud” stabilind că entitățile publice „vor găzdui sistemele informaționale existente și cele noi pe platforma MCloud”. Guvernul a pus în funcțiune platforma MCloud în scopul eficientizării cheltuielilor pentru consumul de servicii TI, care vine să rentabilizeze cheltuielile guvernului și să consolideze centrele de date într-o formă de gestionare comună.

Platforma MCloud este o infrastructură informațională guvernamentală comună destinată pentru găzduirea și operarea eficientă a sistemelor informaționale guvernamentale și care funcționează în baza tehnologiei de „cloud computing” găzduită în infrastructura consolidată de centre de date ale Guvernului. Platforma reprezintă un model de furnizare a serviciilor TI, prin intermediul sistemului de telecomunicații al autorităților administrației publice, precum și al rețelelor publice de comunicații, exclusiv prin canale securizate de acces și transport de date. Tehnologia „cloud computing” a platformei MCloud este prevăzută pentru utilizarea exclusivă de către autoritățile administrative centrale și structurile organizaționale din sfera lor de competență, subordonate Guvernului (APC) și constituie un model de livrare inovator, bazat pe consum de infrastructură, platformă și software ca servicii.

Implementarea și utilizarea platformei MCloud a generat un șir de avantaje, cum ar fi economisirea resurselor, eliminarea costurilor de mentenanță, creșterea calității managementului datelor, creșterea securității informaționale, livrarea serviciilor de calitate pentru cetățeni și mediul de afaceri.

Creșterea constantă a volumului de lucru legat de platforma MCloud generează necesități de extindere continuă a capacității acesteia pentru a satisface necesitățile administrațiilor publice centrale și a celor locale în perspectiva implementării portalului e-APL. La moment platforma MCloud îndeplinește doar parțial cerințele instituțiilor guvernamentale, deoarece nu este în stare să asigure noi capacități de servicii sau să extindă și să îmbunătățească implementările existente. Pentru a depăși aceste probleme, pașii următori de dezvoltare a platformei se bazează pe următoarele raționamente:

➤ extinderea infrastructurii MCloud existente de hardware și software pentru a putea asigura capacitatea necesară a instituțiilor guvernamentale, astfel încât să le permită să-și atingă obiectivele de modernizare a serviciilor publice;

➤ reutilizarea serviciilor de Cloud Public pentru a implementa infrastructura guvernamentală hibridă de Cloud în vederea remedierii lipsei resurselor umane și financiare în viitorul apropiat.

Perioada pandemică a accentuat așteptările și cerințele cetățenilor și mediului de afaceri referitoare la digitalizarea serviciilor furnizate de sectorul public, indiferent că vorbim de o digitalizare a serviciilor publice, a sistemului de învățământ sau de lucruri mai simple precum eliberarea unor documente confirmative. Atât sectorul public, cât și cel privat se confruntă cu presiuni de modernizare, eficientizare și de a fi în fruntea inovației IT. Cu toate acestea, sectorul public nu se bucură de luxul bugetelor nerestricționate și se confruntă cu presiuni constante din partea publicului pentru a îndrepta lucrurile.

Organizațiile din sectorul public deja depuneau un efort major să îndeplinească așteptările IT în creștere, cu o infrastructură moștenită învechită, iar pandemia nu a făcut decât să amplifice această presiune. Pentru a ține pasul cu cerințele digitale în continuă schimbare, pentru a diminua din investițiile majore pe care le implică extinderea infrastructurii MCloud existente de hardware și software, Guvernul Republicii Moldova urmează să opteze pentru aplicarea unei strategii de cloud hibrid.

În vederea consolidării și îmbunătățirii rezilienței și securității acesteia, este necesară extinderea capacităților de calcul și de stocare din contul infrastructurii de Cloud Public. Infrastructura suplimentară contul Cloud-ului Public va permite extinderea capacității platformei MCloud și îi va acorda un plus de stabilitate datorită posibilităților majore ale platformelor de Cloud Public.

Cloud-ul Public este definit ca servicii de calcul oferite de furnizori terți prin internetul public, făcându-le disponibile oricui dorește să le folosească sau să le cumpere. Acestea pot fi vândute la cerere, permițând clienților să plătească numai pentru fiecare utilizare pentru ciclurile CPU, stocarea sau lățimea de bandă pe care o consumă.

Spre deosebire de Cloud-urile Private, Cloud-urile Publice pot salva beneficiarii de costurile costisitoare legate de achiziționarea, administrarea și întreținerea infrastructurii hardware și a aplicațiilor la nivel local - furnizorul de servicii cloud este considerat responsabil pentru întreaga gestionare și întreținere a sistemului. Norurile publice pot fi, de asemenea, implementate mai rapid decât infrastructurile locale și cu o platformă scalabilă aproape la infinit.

În esență, dat fiind faptul că la moment întreaga infrastructură guvernamentală este organizată pe un Cloud Privat, modificările propuse vor permite configurarea opțiunii hibride, astfel încât, dacă rețeaua guvernamentală are probleme de performanță, serviciul va trece funcționalitatea necritică pe un Cloud Public pentru a menține integritatea și performanță pe cloud-ul privat. O soluție de cloud hibrid este o îmbinare între un serviciu de cloud public și cel privat și oferă flexibilitatea de a utiliza ambele tipuri de servicii, în funcție de nivelul de securitate și de tipurile de servicii ce vor fi utilizate. Întrucât entitățile din sectorul public trebuie adesea să facă față unor sarcini de lucru fluctuante, cloud-ul hibrid prezintă în cele din urmă o soluție eficientă din punct de vedere al costurilor. În loc să fie nevoite să aibă la dispoziție în permanență niveluri ridicate de resurse, acestea își pot extinde la cerere, plătind doar pentru resursele suplimentare utilizate. Implementarea soluției de cloud hibridă înseamnă că entitățile din sectorul public pot profita de avantajele de securitate ale unei soluții de Cloud Privat, bucurându-se în același timp de avantajele financiare și de disponibilitate ale unei soluții de Cloud Public. Acest lucru înseamnă că vor avea resurse de calcul dedicate la care doar ei au acces, rezultând o performanță mai bună, deoarece datele nu sunt partajate între alți utilizatori, o securitate mai strictă și o conformitate mai ușoară, deoarece este construit în spatele unui firewall.

Printre principalele beneficii ale extinderii platformei MCloud din contul infrastructurii de Cloud Public, implimentând astfel o soluție de cloud hibrid ar fi următoarele:

Agilitate și flexibilitate mai bune: utilizarea unei combinații de soluții IT permite organizațiilor din sectorul public implementarea și scalarea rapidă a resurselor, aplicațiilor și datelor. Totodată, norii hibridi facilitează trecerea rapidă de la un stil diferit de implementare în cloud. De exemplu, dacă se decide trecerea de la o implementare exclusiv în Cloud Public, va fi mai simplu dacă unele procese de afaceri sau stocare au deja loc într-un Cloud Public.

Disponibilitate și eficiență sporită a serviciilor: construirea unui serviciu numai pe infrastructura privată nu este doar complexă, ci și foarte ineficientă din punct de vedere al costurilor atunci când vine vorba de eficiență față de compararea costurilor. Pentru a obține o disponibilitate puternică, măsurată în procentul de funcționare (precum 99.995%), sunt necesare investiții semnificative - cu modelul hibrid, unele dintre servicii pot fi furnizate din Cloud-ul Public, unde costul acestor servicii este relativ scăzut, în comparație cu disponibilitatea și eficiența oferită.

O varietate mai mare de tehnologie: printr-un Cloud Public, se poate include tehnologie care nu este practic de rulat într-un Cloud Privat, cum ar fi procesarea datelor mari.

Backup-uri pentru a evita timpul de nefuncționare: dacă un nor se prăbușește, se poate baza pe celălalt cloud, evitând întreruperile serviciului.

Scalabilitate: o entitate își poate rula majoritatea proceselor într-un Cloud Privat și apoi poate folosi un Cloud Public pentru o putere de calcul suplimentară pentru a face față unei creșteri bruște a sarcinii de lucru - cum ar fi atunci când mult mai mulți utilizatori decât în mod normal accesează un sistem. Această strategie este cunoscută sub denumirea de cloud bursting, deoarece o sarcină de lucru „explodează” dintr-un nor într-un nor mai mare.

Satisfacția cetățenilor: sectorul public poate răspunde mai bine nevoilor publice și așteptărilor cetățenilor, îmbunătățind furnizarea de servicii. Implementarea unei soluții de cloud hibrid permite procesarea mai rapidă a datelor ca răspuns la solicitările publice, fără a aștepta intervenția echipei IT.

Control puternic asupra costurilor: activarea modelului de servicii partajate conduce la un control puternic al costurilor. Managementul dinamic al resurselor oferă capacitatea de a combina și scala acele resurse după cum este necesar, dar și de a amesteca resurse pentru a obține controlul dorit al costurilor. Astfel, trecerea la un model de cloud hibrid este o modalitate prin care sectorul public poate reduce costurile operațiunilor IT. De asemenea, permite timpi de implementare mai rapizi, ceea ce înseamnă că organizațiile din sectorul public obțin valoare din investițiile lor mai repede decât dacă ar folosi doar infrastructura de Cloud Privat. Instrumentele locale necesită ca echipele IT să fie puternic implicate în implementarea de noi aplicații prin gestionarea upgrade-urilor, a corecțiilor și a vulnerabilităților de securitate. În resursele rețelei Cloud-urile Publice costă de obicei mai puțin decât Cloud-urile Private, deoarece furnizorul de cloud este capabil să-și maximizeze utilizarea hardware-ului și profiturile prin vânzarea serviciilor către mai mulți clienți simultan.

Economii potențiale de costuri: crearea de noi centre de date interne este costisitoare și consumatoare de resurse. Prin mutarea unor operațiuni într-un Cloud Public, sectorul public nu trebuie să mențină atât de multă infrastructură, reducând astfel unele costuri.

Reducerea efortului gestionare a serverelor: folosirea serviciilor de Cloud Public, presupune că echipele interne nu vor trebui să petreacă timp gestionând serverele, așa cum o fac pentru centrele de date vechi sau pentru Cloud-urile Private interne.

Securitate: cloud-ul hibrid permite utilizarea celei mai mari puteri posibile de procesare și păstrare a datelor sub control. Cloud-ul Privat poate fi utilizat pentru implementarea aplicațiilor în mediul de producție, în timp ce construirea și testarea aplicațiilor se poate desfășura într-un Cloud Public.

Recuperare: un Cloud Public este locul perfect pentru a face copii de rezervă ale datelor din Cloud-ul Privat și viceversa. Aceasta este o măsură preventivă excelentă împotriva efectelor dezastruoase ale erorilor și accidentelor. Copia de rezervă permite recuperarea datelor în cazul unei erori neașteptate în mediile informatice locale.

Flexibilitate: combinația dintre soluțiile locale și un Cloud Public în modelul „pay-per-use” sprijină continuitatea activității de afaceri, indiferent de situație.

În altă ordine de idei, în scopul asigurării unui nivel adecvat de protecție a datelor, inclusiv a celor cu caracter personal, la elaborarea proiectului de hotărâre s-a ținut cont de aspectele privind „Rezidența datelor – Unde sunt stocate datele?” și „Jurisdicția administrativă – În ce jurisdicție are loc administrarea? ”.

Astfel, în aliniere cu prevederile Legii nr. 131/2011 privind protecția datelor cu caracter personal se propune contractarea de către posesorul platformei MCloud a serviciilor de Cloud Public furnizate doar de către prestatori de servicii ce dispun de centre de date amplasate pe teritoriul statelor membre ale Uniunii Europene sau altor state care conform un nivel adecvat de protecție a datelor conform prevederilor articolului 32 din Legea nr. 131/2011.

Locația de unde are loc administrarea datelor și grupul de persoane cu acces real la date vor fi stabilite de către entitățile publice posesoare ale resurselor informaționale de stat și nu de furnizorul de cloud public.

- ***Catalogul de servicii aferente platformei tehnologice guvernamentale comune (MCloud)***

Catalogul de servicii aferente platformei tehnologice guvernamentale comune (MCloud) cuprinde denumirea serviciilor, descrierea acestora, modul de solicitare/contractare și alte informații relevante. Prin proiectul hotărârii se propune aprobarea de către Guvern al Catalogului de servicii și expunerea acestuia în Hotărârea Guvernului nr. 128/2014. Astfel, la moment platforma MCloud oferă o serie de servicii precum: găzduirea resurselor informaționale; gestionarea documentelor și a corespondenței, gestionarea petițiilor, gestionarea resurselor umane; poștă electronică; suită de programe de birou etc.

De asemenea, prin proiect se propune instituirea unui nou instrument pentru plasarea, păstrarea și partajarea documentelor electronice-rezultate ale serviciilor publice, dedicat persoanelor fizice și juridice. Un asemenea instrument este în aliniere cu principiile de bază ce derivă din Legea nr. 234/2021 cu privire la serviciile publice și Legea nr. 175/2021 privind modificarea unor acte normative, în partea ce ține obținerea rezultatului prestării serviciului sub forma unui document electronic. Una din principalele finalități urmărite prin implementarea legilor menționate o reprezintă forma electronică a rezultatelor serviciilor publice. Astfel, prin intermediul, acestui repozitoriu electronic utilizatorii vor putea accesa, păstra și partaja cu alți utilizatori documentele electronice rezultate din prestarea unor servicii publice și a căror beneficiari sunt.

- ***Lista minimă de instrumente aplicative de colaborare și comunicare, propuse pentru Cancelaria de Stat și aparatele centrale ale ministerelor***

Referitor la furnizarea unui pachet complet de instrumente aplicative de colaborare și comunicare de tip cloud pentru unele entități din sectorul public este de menționat că opțiunile de astăzi pentru mobilitate, cloud, infrastructură, comunicații, aplicații și operațiuni sunt esențiale pentru sectorul privat cât și public deopotrivă. Ca și în cazul întreprinderilor din sectorul privat, activitățile administrative specifice entităților publice pot atinge un nivel înalt de flexibilitate, creștere, eficiența a costurilor și economisire de timp fiind susținute de aplicații IT fiabile și securizate.

Astfel, angajații din sectorul public au nevoie de instrumente fiabile și rentabile care să le permită să fie mai eficienți, mai productivi și mai colaborativi cu alți colegi, precum și cu beneficiarii serviciilor pe care le furnizează. Aceștia au nevoie de instrumente care să le faciliteze organizarea întâlnirilor online, capabilități de partajare a ecranului, mesagerie instantanee, e-mail, editare de text și grafice, accesarea de date și fișiere de oriunde și oricând, stocarea și partajarea fișierelor etc. Pe lângă accesul la instrumentele respective pentru creșterea productivității este necesar ca acestea să fie interoperabile și să permită automatizarea inteligentă a diferitor procese specifice entităților publice. Totodată, pe lângă componentele de caracteristicile de ordin functional, instrumente respective trebuie să acopere și aspecte cheie ale securității, inclusiv managementul identității și accesului, protecția informațiilor, protecția împotriva amenințărilor și conformitatea. Organizațiile din sectorul public sunt o țintă pentru atacurile de securitate cibernetică la fel de mult ca și omologii lor din sectorul privat. O provocare suplimentară pentru sectorul public este echilibrarea constrângerilor bugetare semnificative cu găsirea investițiilor și a expertizei necesare pentru a rămâne în fața amenințărilor de securitate în continuă schimbare, sofisticate și intensificate.

Creșterea infrastructurii cloud în ultimii ani a dus la o creștere a utilizării pachetelor Software as a Service (SaaS), dintr-o varietate de factori, inclusiv ușurința în utilizare, costurile reduse, nivelul înalt de securitate și actualizările automate.

Serviciile de tip cloud reprezintă o îmbunătățire majoră față de soluțiile on-premises instalate pe infrastructura locală în cazul accesării soluțiilor office. Abilitatea de a lucra de la distanță și accesibilitatea la spațiul de muncă virtual de oriunde și oricând sunt de natură să asigure aplicarea politicilor de lucru la distanță, permițând utilizatorilor să lucreze din orice locație, atâta timp cât au conexiune la internet. După cum a demonstrat-o Acest lucru este benefic în special pentru perioadele pandemice sau situațiile de criză în care interacțiunea fizică sau deplasarea la locul de muncă în anumite condiții este dificilă. Acest acces sporit poate oferi un impuls mare pentru eficiența entităților deoarece realizarea responsabilităților de serviciu nu sunt legate strict de un sediu sau program de lucru.

În acest sens se consideră oportună implementarea unui model centralizat de furnizare de către Instituția publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” a instrumentelor aplicative de colaborare și comunicare de tip cloud pentru Cancelaria de Stat și aparatele centrale ale ministerelor.

Furnizarea instrumentelor aplicative de colaborare și comunicare de tip cloud pentru acestea prezintă următoarele beneficii:

- ofertă completă de soluții, portaluri online, intranet, mesagerie instantanee, conferințe vocale și video, conferințe web, e-mail, mesagerie vocală și mesagerie unificată.
- comunicare și colaborare virtuală simplă și ușor de utilizat în cadrul entității sau cu entitățile partenere.
- excluderea cheltuielilor pentru achiziționarea hârtiei și imprimantelor, precum și consumabilelor și deservirii acestora.
- control puternic asupra cheltuielilor aplicând un model bazat pe abonament. Pentru furnizarea instrumentelor aplicative de colaborare și comunicare se va opta pentru opțiuni ce oferă predictibilitate și flexibilitate sporită și se poate scala rapid la numărul de angajați din fiecare entitate publică beneficiară a acestora. În acest mod se va asigura că pot fi adăugați sau radiati utilizatori prin simpla adăugare sau eliminare a licenței. În acest fel, dacă un angajat pleacă, se va suspenda plata pentru software-ul ca serviciu, în dauna efectuării plăților pentru un cont care nu mai este utilizat. Dacă este angajată o persoană nouă, va putea fi creat un cont nou fără a fi nevoie de schimbarea întregului sistem.

- stocarea informațiilor și documentelor într-o soluție de tip cloud securizată.
- capacități sporite de partajare a fișierelor. Instrumentele ce vor fi furnizate vor permite partajarea și gestionarea documentelor, fișierelor și aplicațiilor prin portaluri securizate pentru a îmbunătăți munca în echipă și colaborarea. Partajarea în siguranță a fișierelor va putea fi realizată atât în interiorul entității, cât și cu alți subiecți care au necesitatea de accesa documentele respective.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul nu conține norme de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul cuprinde reglementări care au ca obiectiv instituirea posibilității extinderii capacității platformei MCloud reutilizând serviciile de Cloud Public ale prestatorilor de servicii de Cloud Public ce dispun de centre de date amplasate pe teritoriul statelor membre ale Uniunii Europene sau altor state care conform prevederilor articolului 32 din Legea nr. 131/2011 privind protecția datelor cu caracter personal asigură un nivel adecvat de protecție a datelor.

O altă modificare vizează instituirea Catalogului de servicii aferente platformei tehnologice guvernamentale comune (MCloud) și completarea acestuia cu un nou instrument de găzduire și partajare a documentelor electronice dedicat persoanelor fizice și juridice.

De asemenea, prin proiect sunt propuse aprobarea unor prevederi din care rezultă furnizarea unui pachet complet de instrumente aplicative de colaborare și comunicare de tip cloud pentru Cancelaria de Stat și aparatele centrale ale ministerelor.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului, în partea ce ține cheltuielile pentru contractarea serviciilor de Cloud Public nu necesită alocarea resurselor financiare suplimentare de la bugetul de stat și vor fi acoperite din bugetul Instituției publice „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”, în limita cheltuielilor prevăzute în CBTM 2022-2024, pentru dezvoltarea platformei MCloud.

Implementarea instrumentului de găzduire și partajare a documentelor electronice în calitate de serviciu SaaS bazat pe platforma MCloud, se estimează la aproximativ 1,5 mln. lei și vor fi acoperite din contul și limita bugetului Instituției publice „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”, planificat pentru anul 2022.

Furnizarea instrumentelor aplicative de colaborare și comunicare pentru Cancelaria de Stat și aparatele centrale ale ministerelor se va realiza în bază de licență. Din analizele estimative a prețurilor licențelor în cazul celor mai populare soluții de tip office disponibile pe piață, costul lunar ar fi de aproximativ 25\$ per utilizator. Costurile anuale pentru furnizarea instrumentelor aplicative de colaborare și comunicare pentru entitățile respective vor fi estimate anual și acoperite din contul bugetului de stat prin finanțarea centralizată a Instituției publice „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul de hotărâre a Guvernului se integrează organic în cadrul normativ în vigoare și se întemeiază pe competențele Guvernului stabilite în art.22 din Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind consultările publice a proiectului în cauză va fi plasat pe pagina web a Cancelariei de Stat (www.cancelaria.gov.md), secțiunea – Transparența decizională.

8. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul nu este elaborat în scopul armonizării legislației naționale cu legislația UE, exceptându-se astfel de la efectuarea expertizei de compatibilitate.

9. Constatările expertizei juridice

Informația referitoare la concluziile expertizei privind compatibilitatea proiectului de hotărâre cu alte acte normative în vigoare, precum și respectarea normelor de tehnică legislativă va fi inclusă după recepționarea expertizei juridice.

10. Constatările expertizei anticorupție

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea raportului de expertiză anticorupție.

11. Constatările altor expertize

Proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare de a fi efectuate în condițiile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, dat fiind faptul că nu reglementează activitatea de întreprinzător, nu conține reglementări cu impact asupra bugetului public național sau a unor componente din cadrul acestuia și nu prevede reorganizări și reforme structurale sau instituționale ale autorităților ori ale instituțiilor publice. Prin urmare, proiectul nu cade sub incidența Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.23/2019.

Viceprim-ministru pentru digitalizare

Iurie ȚURCANU